

FRU HULDA CONSTANSE JØLSEN, LEKUM

EN LITEN HISTORIE

skrevet av Solveig Korseberg

Fru Jølsen var født Haneborg fra Li i Øymark, født 31.5.1870, død 5.1.1966. Hun var første gang gift med Petter Christian Hjort på Lekum.

Da fru Jølsen ble enke etter Petter Chr. Hjort var også hennes svigermor Wilhelmine (Sophie Grue Torp) blitt enke og overdro gården til Hulda. I 1906 giftet Hulda Hjort seg med daværende kaptein Olaf Jølsen fra Enebakk.

Olaf Jølsen ble knyttet til Lekum og ble en ivrig kirkegjenger og med i restaureringen av Eidsberg kirke og var formann i byggekomiteen for reising av kapellet ved kirken.

Fru Jølsen hadde i alle år vært kirkegjenger og startet og drev søndagsskoler rundt på forskjellige bedehus. Hun drev søndagsskole på gården, på Håpet i Høiefjerdingen og på bedehuset på Slitu.

Barnehjemmene i Oslo var på den tiden fulle av barn som hadde blitt foreldreløse og ikke hadde pårørende som kunne ta hånd om dem. Det var harde tider. Derfor ble barn utnyttet til arbeidskraft og hentet av bønder for å arbeide på gårder rundt omkring.

I Eidsberg bodde det ei jente som fru Jølsen hadde oppdaget som svært flink og oppvakt. Jeg gir henne det fiktive navnet Karen

Karen var, som mange barn på den tiden, hentet fra barnehjem i Oslo. Hun var en av 8 søsken som ble hentet av en bonde for å arbeide på en gård i Eidsberg. Det var en vanlig skikk, og det var de sterkeste av barna som ble tatt ut først, deretter ble de tatt etter styrke og helse.

Fru Jølsen hadde som nevnt, ”oppdaget” Karen på søndagsskolen. Karen var etter hvert blitt i ungdomsårene og fortsatte som fjøs- og husjente. Det var jo ingen andre muligheter for ubemidlede jenter uten familie.

Fru Jølsen ymtet frampå at Karen burde gå skoler, men det ble ikke godt mottatt av husmoren på gården. Det var helt umulig. Da ville jo gården miste gratis arbeidshjelp.

Da var det at fru Jølsen tok sin beslutning; hun tok hest og trille, kjørte selv til gården og snakket med gårdsfolket. Jenta skulle gå Amtskolen og fru Jølsen skulle koste hele kurset. Sånn ble det. Fru Jølsen tok igjen hest og trille og dro til gården med to bunker stoff som skulle syes til klær for hele året. Det hadde gjort et stort inntrykk og gårdsfolket turte ikke si mot fru Jølsen. Hun hadde autoritet. Andre nødvendige ting ble ordnet og Karen gikk på Amtskolen i Askim. Det må ha vært på 1920-tallet.

Med utdannelsen fra Amtskolen fikk Karen jobb som dame på Posten. Det var stort å komme bort fra fjøs og slit. Hun giftet seg etter hvert og fikk en snill mann, men fikk aldri barn.

Det hører med til historien at Karen aldri fikk møte sine søsken igjen. De mistet helt kontakten etter at de forlot barnehjemmet. Hun visste om en bror i Moss men orket ikke å spore han opp.

Dette var en liten historie om fru Jølsens besluttosomhet og det verserte flere slike historier om fru Jølsens nestekjærlighet.

Jeg møtte Karen da hun var gammel og syk og jeg syntes historien var så spesiell at jeg ønsket å skrive den ned. Karen var da alene i verden, mannen var død. Men hun syntes hun hadde hatt et fint liv, takket være fru Jølsen.

En tilleggshistorie er at min far - Olav Korseberg fra Torsnes - var i det militære på fortet på Mysen i 1920. Han kjørte sin egen Harley Davidson med sidevogn. Dette oppdaget oberst Jølsen og min far fikk da i oppdrag å skysse obersten fra Lekum og rundt i tjeneste. Obersten var meget punktlig og min far sto ved hjørnet av låven på Lekum og ventet til det ble på sekundet å kjøre inn i gården. Dette var visst en fin avtjening av verneplikten. Obersten var meget hyggelig. Min far husket også historien om at fru Jølsen kunne ha mange jern i ilden og være litt sen når hun og obersten skulle kjøre bort i selskap. Da dro resolutt obersten med hesten og trilla - uten fruen. Obersten var presis og nådeløs der. Obersten hadde selv fortalt det. Men, det var flere hester og trille på Lekum og fru Jølsen dro etter. Fru Jølsen kunne greie seg selv!

Kilder:

Karen's egen fortelling til Solveig Korseberg.

Data fra Marit Lundebj.

Eidsberg gårdshistorie bind IV – Gården Lekum side 109.